

BARÓTHY ZOLTÁN

UTOLSÓ NAPOK

(regényrészlet)

A vonat vánszorgott. Léghőmérséklet nem volt rajta, a többi utas kívánságára amennyire lehetett, lehúzták az ablakokat. Valahányszor a szerelvény nekilódult, Gergelynek, aki menetirány szerint ült az ablak mellett, por ment a szemébe. Mindenkiről dőlt az izzadság.

Gergely próbált pihenni, hiába. Hozzáragadt a combja, a vádlója a szűk műbőrüléshez. Újra a félbehagyott vagy el sem kezdett életére gondolt, a nagy reményeire. Egyetem után újságíró akart volna lenni, de nem lett – már nem volt hol. Helyette ez lett: könyvtáros, de könyvtárosi végzettség nélkül.

De őt sose érdekelte a könyvtár – nem úgy, mint Zolit. Viszont ha pénze nem lesz belőle, gondolta, legalább nyugalmat legyen. Akkor legalább ez az egyetlen nap a héten, a vasárnap hadd legyen az övé, csak az övé. Rég kötötte önmagával ezt a megállapodást – több mint három éve –, de azóta valahogy ellillant az idő, és most tessék, itt cipeli a fejében a könyvtárat a vasárnapi családi ebédre: itt vonatozik vele Marcellina meg Csoóri Edit, és Károly, az éjszakai portás. Ő vajon él még? Ha nem, abban neki is lesz felelőssége, csak mert néma maradt tegnap. Rohadjon meg mindenki. Miért neki kellett volna azt az ügyet tegnap megoldania, miért?

Ölelések.

Porcelán anyuka, porcelán apuka. Kisfiam! Tiszták, törekenyek, és nem lehet mit kezdeni velük. Nem lehet hozzájuk közel férkőzni, csak nézni lehet őket innen kintről, egy láthatatlanra fényesített vitrinüveg külső oldaláról; igen, a szülei mintha be lennének zárva egy hímzett terítővel leterített polcra – mellettük porcelán nyúl, porcelán teknős, porcelán mókus –, és onnan sugároznak kifelé azt a régi, időn kívüli szeretetüket a fiuk felé. Jelentőségteljes tipródás, félszeg mozdulatok az ajtóban, porcelán apuka most is kardigánban. Mert odabent azért hűvös van, fiam. Na gyere be, mégiscsak otthon vagy itt, sürgeti az anya; Gergelynek összecsorol a gyomra: az apját figyelni, a hangja olyan fátyolos volt az előbb, mint aki nincs is itt.

Persze bent sincs hűvös. Talán a pajzsmirigy miatt.

Hogy vagytok? De rég láttunk. Hogy utaztál? Semmi különös. És az anya máris másról beszél, festetnének, de nincs iparos, aki megígérte, eltűnt, azért olyan még mindig, ott, Gergely ne is csodálkozzon. Ugyan már, anya, előttem minék szabadkozol, nekem mindegy, nekem aztán jó így is.

Üljünk asztalhoz, most forró a húsleves. Forró leves ilyen melegben?

Az asztalon új, ünnepi abrosz: a húgod küldte tavaly, gondoltuk, felavatjuk a tiszteletedre. Gergely vizet tölt, nem éhes. Még dél sincs talán. Valahonnan harangszót hall, akkor mégis. Kanalak koccannak a tányér aljához, répát is szedjél. Nem? Pedig a répát mindig szeretted. Az anya nevet: hát apád meg se kérdezte, kérsz-e valami rövidet. De mielőtt a távoli, fátyolos hang megszólalhatna, Gergely közbevág: nem, nem kérek, köszönöm.

Apáddal örülnék, hogy végre kezdesz egyenesbe jönni. Így van? Így van. Gergely megvonja a vállát, úgy érzi, egy korty levest sem bír lenyelni. Vagy talán nem vagy elégedett? Nem. Lehetnél, de te ilyen ugrálós vagy, mindig az voltál. Mi apáddal hamar megtanultuk az életben, hogy nem kell ugrálni. Így van? Így. Kanalak koccannak a tányér aljához.

Aztán Gergelynek feltűnik, hogy az anyja keze egy perce megállt, befejezi az evést, és riadtan, türelmetlenül

nézi őt. És mondd, fiam, ugye, ugye... Nem fejezi be, van az az idióta szava, csak ő használja, olvasta valahol, Gergely borsószik tőle. Az anyja még nem mondja ki.

Kettőkor megy vissza vonat, és négykor. Ha a kettessel visszaindul, zokon veszik. Minek elszomorítani őket? Fél négyig kibírja valahogy. Elébe megy a folytatásnak: igen, anya, nyugi, tiszta vagyok.

Az jó. Az anya újra fújja a levest, maga elé néz, megengyhült az arca. Jó, hát ha nem kéred, akkor megeszed később, szólsz, és újra megmelegítem. Egyébként mi akkor is azt mondjuk, jó helyen vagy. Ugyahogy becsüld meg magad, fiam!

Porcelán edények halk, ismerős, álmosító csörömpölése; az anya begyűjti a mélytányérokat, és eltűnik a levestállal. Mosolyogva tér vissza.

Tudod, pont a minap beszéltek apáddal, milyen büszkék vagyunk rád. A Nemzeti Nagykönyvtár mégiscsak a Nemzeti Nagykönyvtár. Kevesen mondhatják el. És hogy hálások lehetünk Zolinak, hogy odaszerezte. Sokat köszönhetünk neki mindannyian.

Gergely a vonaton megnézte: tegnap délután óta huszonegyszer hívta Zolit hiába. Rántott hús.

Apád összefutott az édesanyjával az állomáson, úgy-hogy hallottuk ám a nagy hírt, hogy eljegyezte a... a hogy is hívják?

Krisztát? A szülei lelkesen és egyetértően bólogatnak. Gergelynek tovább szűkül a gyomra, legyen már fél négy. Már tudja, hogy közeledik a kérdés.

Gratulálunk neki, és add át, hogy ha erre visz az útja, ugorjon be, szeretettel látjuk a kis hölgygel együtt.

Gergely bólogat: ő is üdvözlö benneteket, beszéltek a héten, hogy jövök.

Legalább ő, lelkendezik az anya, úgy örülünk. Mint-ha kicsit ő is a gyerekünk lenne, mennyit játszottatok itt gyerekkorotokban! És körbenéz, azt lehetne hinni, a foltos plafont nézi és a padlót, de Gergely tudja, hogy az ő régi, emeleti szobájára gondol és a félig garázs, félig pince alagsorra meg a csenevész kertre hátul: az egykori gyerekbirodalomra, ahol Zoli napi vendég volt, vagy nem, nem is vendég, félig-meddig a ház lakója. Legalább ő? Gergely erősen szorítja a villát és a kést, elfehéredik az ujjá vége.

Némán esznek. Legalább ő. Az anyja ezúttal milyen hamar rátért a lényegre. Gergely nem bírja, megint elébe megy a folytatásnak: és még mielőtt megkérdeznéd, anya, nem, nekem nincs menyasszonyom, nincs most kislány.

Jó, hát én már felhozni se merem.

Ne is. Gergely vizet iszik. Fogpiszkáló, ecetes uborka, szalvéta. De az anya nem hagyja abba: pedig lassan te is kifutsz az időből, kisfiam, mondja tétován, bizonytalanul. Kettőkor megy vissza vonat és négykor, az anyának lebiggyed az ajka, duzzadnak a könnyzacskói.

Erkezik a sütemény. Szépen levágott, csokoládé krémes szeletek, de már mosoly nélkül. Az anya sértődötten törölgeti a rákenődött krémet az ujjairól: a húsból se ettél, legalább ebből egyél. Gergely, hogy enyhítsen valamit – de mit és min? –, udvariasan, sokáig nyammog a túl édes süteményen. Az apja közben feláll, és bekapcsolja a tévét.

Milyen csúnya szűnyogcsipésed van! És az anyja oda is hajol Gergely nyakához, de ő hirtelen elkapja a fejét. Anya, ne már!

Igen, tudom, én már nem csinálhatok semmit, de te meg csak némán ülsz, amióta megjöttél.

Pedig most vagyunk együtt, most beszélgethetnénk, hogy kivel mi van, hogy él...

Jó, tessék, van egy szűnyogcsipésem, ez a nagy hír, ez a legtöbb, ami történt a fiatokkal, ahelyett, hogy...

Mi csak aggódunk érted, és a boldogságodat akarjuk! Az anya szeme könnyes, és nem is Gergelyt nézi, mintha nem is vele vitatkozna, a távoli, kopott karfájú plüssfotel felé fordul, úgy kiabál: apa, de hát te is mondjál végre valamit, ne csak én beszéljek!

De hát mit mondjak? Az a fátyolos, közömbös hang újra.

Akkor gebedjete meg. Akkor ne mondjatok egy kukkot se, ti férfiak! Ha itt már nem lehet semmiről őszintén beszélni. És az anya odavág egy konyhai törölruhát az asztal szélére, felpattan, kisiet a konyhába – Gergelynek eddig fel se tűnt, hogy az anyjánál van a törölruha. Végig az ölében lehetett vagy mellette a széken, amióta a süteményt behozta.

Autóverseny. Gergely tudja: nem sokkal a rajt után az apja elalszik rajta, de épp ezért telepszik oda a tévé elé minden vasárnap, ha van verseny, ha nincs. Gergely az apja mellett ül a kanapén, az álmoság máskor biztosan átragadna rá is.

Ki indul az első rajtkockából? Miután ezt megbeszéltek, egyszerűen nincs mit mondaniuk. Menne már el az idő. A kétórás vonatot már csak rohanva érné el, a négyórásig még túl sok van. És az anyja kint fog sírni a konyhában most már örökké?

Kérsz egy kávét?, hallja akkor Gergely a konyhaajtó mögül a meglágyult, már-már büntudatos hangot. Köszönöm, igen.

Az álmoság mégis megkönyékezi, és tényleg nem akar elaludni. Most nem a szemében, inkább a combjában, a tagjaiban érzi az átvirrasztott éjszakát, a végig-szenvedett hetet.

Átül a nappali sarkába a számítógéphez, internetezik, a tévében felbúgnak a motorok. Az anyja hozza a kávét, odaül, beszél: a húgodék idén se jönnek meg nyárra, nekünk meg nincs pénzünk kimenni. Talán télen az ünnepekre. Meg a nyakukra se szeretnék nőni, tudod, Sebastian milyen magának való. Az anya szeme felcsillan. És van új autójuk! Gyönyörű, Esztike küldött róla képet. A levelekben van, én azt nem tudom, hogyan kell. Hátrafordul, két kezét felkapja, mintha forró lenne az egér, a billentyűzet, ám az apa már nyitott szájjal, oldalra billent fejjel alszik a fotelban. Azt csak apád tudja... Nyugi, anyu, én is tudom.

Gergely megnyitja a szülei levelezését, együtt nézik a meggyipiros, kombi Mercedest: mondtam nekik, hogy avassák fel, és szaladjanak le vele ide hozzánk, ha csak egy napra is. Úgy örülnék! De... Az anya kezében újra ott a törölruha – honnan szedte elő már megint? –, most csak legyint vele, és fáradtan sóhajt. Újabb mellékletek korábbi levelekből: Gergely unokahúgai énekelnek magyarul egy slágert, ami Eszter kedvence volt egykor. Aranyosak, nem? Gergely bólint. Később egy anyák napi dal a kislányoktól még májusból.

Az anyja megéri a vállát. Meddig maradsz?

Visszamegyek a négyessel, holnap újra munka, ki kellene pihennem magam. Ja, én azt hittem, tudsz maradni estig rendesen. Jó lenne, de később még többen lesznek a vonaton, tudod, vasárnap este...

Az anyja megéri Gergely vállát, persze, értem, kislíam. Feláll. Akkor pakolok neked. Hagyd, anyu, nem kell. Dehogyisnem, mit csinálók ennyi levessel.

Az internet unalmas, ez szívja ki az időt az életből. Nincs semmi, Gergely mégis kattintgat össze-vissza. Az egyetlen hírportálon – nyilván – hírek. Ne, azt ne. Élő, szöveges tudósítás az autóversenyéről, azt meg minek nézné, az itt meggy mögötte a tévében.

Először fel sem tűnik. Tovább kattintgat jobbra-balra, elolvas mindent, néha beleiszik a kávéba. Jó volna egyet aludni. És eltereli a figyelmét, hogy a háta mögött a tévében megszakítják az autóversenyt, vagyis leteszik a sa-

rokba kis képre, és híreket mondanak. Ne, ne, ne, Gergely káromkodik, befogja a fülét. Csak amikor újra a motorok bögnek, akkor veszi el a tenyerét a fülétől.

Akkor kap észbe. Mi? Egy eltűnt lány? Már az előbb is látta, de elsiklott felette. Valaki megosztotta: keresik Fábían Laurát. Június tizenharmadikán tűnt el, közép-hosszú, egyenes, barna haja van; Gergely nem is az arcára emlékszik, hanem a névre, és csak másodsorban a fényképre, amelyet egy elvesztett arcképes könyvtári belépőkártyán látott még hét közepén. Neki hozták oda a könyvkiadó állomásra: a gazdája, ha még az emeleten van, de a helyszámot már visszaadta – vagy nem is kért –, először biztosan ott keresi. Fábían Laura a képen mosolyog, huszonhat éves.

Nem jött senki az olvasójegyért egész délután, telefonon sem érdeklődtek iránta, így Gergely a műszak végén leugrott vele a beiratkozáshoz, mert ha az illető a belépőkártyája nélkül távozott, ott, a bejáratnál veheti át a legegyszerűbben. Az olvasók a chippel ellátott helyszámokkal is elhagyhatták a könyvtárat: csak odaérintették az olvasói bejáratnál a forgóvilla érzékelőjéhez, és már mehettek is ki dohányozni az Oroszlános udvarba, vagy új parkolócedulát váltani az autójukhoz, így a könyvkiadósnak nem kellett az öt-tízperces szünetek, távollétek miatt visszaadni nekik a belépőjüket. Persze mindig volt, aki elfelejtett visszajönni, csakhogy ha Fábían Laura helyszámmal hagyta el az épületet, akkor a belépőkártyájának egész nap ott kellett volna lennie fent náluk, a könyvkiadó-pultban, a kaptár egyik fakkjában, nem a földön taláta volna meg valaki. Érthetetlen.

Az apja szaggatottan horkol a tévé előtt. Gergely ki-megy a vécére, és magára zárja az ajtót. Leül, elől összefonja és a hasához szorítja a kezét, mindene remeg. Előre dől, hátra dől, mint egy bolond. Meghülyülök. Görcsöl a hasa, előre-hátra, előre-hátra, mellkasához szorított kézzel, és azon kapja magát, hogy félhangosan kérdezetgi magától: ez meg mi, ez meg mi? Haza akarok menni.

Kaparászás az ajtón: sokáig maradsz még? Apádnak is kell. Ezek szerint felébredt. A nappaliból behallatszik a vécébe a versenyautók motorhangja.

Tizenharmadika szerda volt. Aznap került hozzá Fábían Laura belépőkártyája, vagy már kedden? Nem emlékszik. Vajon ott van-e még a beiratkozáson? Jöttek-e érte? Laura elvitte, és később tűnt el, nem a könyvtárban?

Lehúzza a vécét, kijön. Az apja az ajtó előtt toporog, majd siet befelé. Gergely a fürdőszoba tükreben bámulja magát, hogy milyen elgyötört a képe, és mennyire nem ért a világból tegnap óta semmit.

Volt egy másik műanyag dobozod is, azt nem hoztad? Mibe teszem így a krumplit? Anyu, nem kell pakolni, krumplit főleg nem. Poszka vagy, muszáj rendesen enni. Nem tudok ilyen melegben! Jól jön az, meglátod.

Eljön az indulás ideje. Hamar kint akar lenni az állomáson, biztosan tömeg lesz a pénztárnál, mondja. Gyere, amikor csak tudsz, mi várni fogunk. Megölelik egymást, és Gergely azt kívánja, bár csak megérkezésből és búcsúzásból állna a kapcsolata a szüleivel, úgy biztosan igazibb lenne; ezekben a határhelyzetekben még őszinték tudnak lenni – vigyázatok magatokra –, kontúrokat kap a szeretettük, ami talán már nem is szeretet, csak sóvárgás az egykori összetartozás iránt, emlék; de Gergely most erre sem tud figyelni, mert a meneküléssel van elfoglalva: a szüleitől a vasútállomásra menekül, a zsúfolt vonatfülkéből pedig majd haza fog, és már tudja, hogy otthonról, amint lehetséges, korán reggel a könyvtárba fog visszasietni, mert ezt az egészet ott kell megoldania. Például meg kell róla győződnie, a beiratkozáson van-e még a lány olvasójegye, azon sok minden múlik. Reméli, Laura még érte jött, és csak utána tűnt el, máshol. Önző szempont, Gergely mégis ebben bízik. Ha a beiratkozáson maradt az olvasójegy, az veszélyes, mert más is olvashat híreket, és szemet szúr-

hat neki, hogy az ott egy körözött személy belépőkártyája. És akkor vizsgálat indulhat, és az könnyen az ő ügyére is ráterelheti a figyelmet. Akkor jobb, ha a kártyát gyorsan visszaszerzi. Hétfőn egykor nyit a könyvtár, délelőtt senki nincs a beiratkozópultban, az örök ugyan ott posztolnak a főbejáratnál egész nap, de Zolival biztosan megoldanak. Kitalálnának valamit.

Hová tűnt Zoli? Útban a szüleitől az állomásra még egyszer hívja, hiába. Most már komolyan aggódik érte. Baja esett? Gergely nagyon reméli, hogy csak elveszítette a telefonját.

Mi történt a könyvtárban, és mit kellene tennie?

Es a vonatfülkében, a rendes, kétnapos hétvégéből, szombat–vasárnapi pihenésükből visszatérők között szomjasan, égő szemekkel nyomorgó Gergely, akit hányingerig szédít a vonat mellett hátrafelé elsuhanó táj, arra gondol, hogy az ismeretlen történet már nem csupán fogva tartja és viszi valamerre, hanem örülten, fék nélkül rohan vele. Ki akar szállni, de nem tud. Legyen már vége, vagy legalább érjen már haza, és zárhassa magára az albérlete ajtaját, és remegő tagokkal, mint a megtévelyodottak, düllöngélhessen előre-hátra a széken, a mellkasára szorítva mindkét karját, amíg el nem indulhat reggel a könyvtárba, hogy megpróbálja megoldani az ügyet.

A kelenföldi pályaudvarról mégsem egyből hazamegy. Két megálló után kiszáll a metróból, és odagyalogol az Úri utcában ahhoz a pár lakásos, háromemeletes társasházhoz. Hátha tényleg csak elveszítette a telefonját. Hosszsan nyomja a kapucsenget, aztán felnéz a második emeletre, az ablakokon lehúzva a roló, nyilván a meleg miatt. Nem szűrődik ki mögüle lámpafény. Ha itthon lennének, biztosan reagálnának, Kriszta vagy Zoli látnák az ablakból, hogy ő az.

Fagyizó család sétál el mellette, az egyéves körüli kisbaba az apja karján ülve üres tölcsért rágszál, az enyhe szél poros, szürke nyárfaszöszpamacsokat sodor az úttesten.

Fiatalember lép ki a házból, de bizalmatlanul behúzza a kaput Gergely orra előtt. Ő szabadkozik: csak a barátjáiékhöz jött, őket keresi, és Zoliék felől érdeklődik, látta-e őket a srác hétvégén. Az megvonja a vállát, azt se tudja, kik azok. És elsiet.

A visszaúton a metró felé Gergely szinte vonszolja magát. Kimerült, de az agya tovább dolgozik. Hátizsákjában a húsleves, a rántott hús krumplival, krémes sütemény, a kétórás út alatt a harmincfokos vonatban biztosan megromlott minden.

Fél nyolc, mire hazaér. Bekapcsolja a gépet, és megkeresi újra a hírt Fábián Laura eltűnéséről. Hosszsan nézi a fényképét. Milyen szép lány, ahogy szélesen, nyíltan mosolyog. De a tekintete komoly, óvatos. Azt írják, egyetemista. Hogy lehet az, hogy egy ilyen lánynak, bármi előzmény nélkül, egyszer csak nyoma vész?

Alkonyodik. Gergely kinéz a gangra, nincs mozgás, csak a körfolyosó nyugati oldalán szűrődik ki fény egy nyitott ajtón, de a biztonsági rács ott is zárva: egy operaházi kellékes fröccsözik a konyhában két haverjával; kutyája, Apolló, a staffordshire-keverék néha a rácshoz szalad, és farkát csóválva kifelé figyel, Gergely felé is

oda-odavakkant, aztán megmerevedve figyeli a párkányon tisztálkodó fekete macskát a harmadik szint egyik ablakában.

Gergely sodor egy cigit, és kiáll a gangra. A nyugati ég még csak sötétkék. Az utolsó fénypásmák, utolsó madárnyékok a derült égen a háztetők éle felett. És lentről a lépcsőház büze, a füstön át is érezni, égett olaj, rántotta és valami dohos, örök pinceszag. Gergely fölfelé, messze fújja a füstöt, arra, ahol felfénylenek az első csillagok.

Az operaházi kellékes és barátai egyre vidámabbak. Gergely valamivel üresebb aggyal bámul maga elé, átmenetileg sikerül ellazulnia; Apolló, az óriás szemből újra őt hívja játszani – igen, staffordshire és valami puha tekintetű, örökké kölyökképző vadászkutya keveréke, a világ legkedvesebb teremtése –; ha a harmadik szinti ablakban megmozdul a macska, Apolló izgatottan csahol a rács mögött, csúszkálnak a tappancsai a fehér konyhakövön. Gergely szintén évek óta látja a fekete macskát lent a korhadt párkányon: a soha ki nem mosott függönyön már barna foltot hagyott az állat oldala; a macska időnként eltűnik, és olyankor a függönyrezen át egy idős nő kezét lehet észrevenni, ahogy egy ernyős lámpa sárga fényében kártyalapokat helyez az asztalra, talán pasziánszozik. De a macska és a ráncos kéz – Gergelynek bőven volt alkalma megfigyelni – egyszerre soha nem látszik.

Éjfélkor bemege a gangról. A lakásajtó feletti bukkóablak nyitva, a folyosó túlfelén fröccsöző társaság hangja beszűrődik a sötét szobába. Gergely hanyatt fekszik az ágyán, rettentően melege van, nem fog tudni aludni. Legkésőbb nyolcra bent kell lennie a könyvtárban, muszáj pihennie.

Hát dehogynem alszik el, csakhogy egy-két óra után valami felriasztja: egy kusza álom vagy a locsolókocsi lent az utcán. A tartályos autó lépésben, dübörögve araszol a parkoló autók között, és spricceli a vizet maga köré a néptelen utcán, amitől néhány perc múlva langyos, párák, Duna-szagú levegő árad be a nyitott, negyedik emeleti ablakon. Ezt a hülyeséget. Gergely úgy érzi, a fejtől pár centire locsolja a vizet a tartályos kocsi.

Álmában gyerek volt, és valami körjátékot játszott a többiekkel. Akihez az ikeás műanyag doboz jut, azt a *bűn utoléri*, így hallotta az álomban, ezekkel a szavakkal, azt kiteszik a körön kívülre. Mintha fogócskázának, és ő egy időre megkönnyebbül, mert másnál van a műanyag doboz, aztán egyszer csak szólnak: nem, nem, nála van. A többiek énekelnek, de már a játékon túl, és ő ezt a körön kívülről, sóvárogva nézi-hallgatja, ilyesmi. Zavaros hülyeség.

Pirkad. Milyen bűn? Ártatlan vagyok! Ártatlan, de óvatos. Zoli, kerülj már elő, aggódom. Nem tud újra elaludni, ráadásul megint bántóan hirtelen kezd világosodni, és a locsolókocsi nemsokára visszafelé dübörög ugyanolyan hangosan, recseg a víz, amit az úttestre spriccel. Most lehetne pedig pihenni, gondolja Gergely, de csak pislog, ül az ágyán, nézi az ablakból a CINEMA CITY feliratot a távolban, aztán fél hétkor feladja az egészet: lezuhanyzik langyos vízben, majd hideg vízben, felöltözik (öt perc múlva ugyanúgy izzad, mint előtte), kávézás közben még egyszer megnézi a neten Fábián Laura fényképét, és elindul.